

Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen talousarvioesitys vuodelle 2026 ja taloussuunnitelma vuosille 2027-2029 / Elinikäinen oppiminen ja hyvinvointi

Hyvinvointilautakunta 16.09.2025
269/02.01.00/2025

Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen vuoden 2026 talousarvion pohjana on talousarviokehys, joka hyväksyttiin kunnanhallituksessa 18.8.2025.

Menojen arvioinnissa on huomioitu kustannustason kasvu niissä kuluerissä, joissa kustannukset ovat tänä vuonna kasvaneet. Palkkojen sivukulut on huomioitu vuoden 2025 tasossa. Talousarvio sisältää palkankorotusten varauksen.

Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin tuloalueen talousarviokehys ja lautakunnan käyttötalousesitys vuodelle 2026 on esitetty alla olevassa taulukossa.

4500 ELINIKÄISEN OPPIMISEN JA HYVINVOINNIN PALVELUT	TP 2024	TA 2025	Raami Pohja 2 2026	LTK 2026	Muutos %	Muutos €
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatulot	524 784	647 100	647 100	647 100	0,00 %	- €
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0		- €
Toimintamenot	-3 636 280	-4 089 572	-4 156 060	-4 171 060	0,36 %	- 15 000 €
Toimintakate (Netto)	-3 111 496	-3 442 472	-3 508 960	-3 523 960	0,43 %	- 15 000 €
Laskennalliset kustannukset						
Poistot ja arvonalentumiset	0	-13 072	-27 072	-27 072		
Tehtävän kokonaiskustannukset	-3 636 280	-4 102 644	-4 183 132	-4 198 132		

Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin tulosalueen talousarvioesitys vuodelle 2026 ja taloussuunnitelma vuosille 2027-2029 sekä investoinnit vuodelle 2026 on esitetty liitteessä 1. Hyvinvointilautakuntaan nähden sitovat ja kunnan strategian toimeenpanoa tukevat tavoitteet on esitetty liitteessä 2. Liitteessä 3 on henkilöstösuunnitelma vuodelle 2026. Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin tulosalueen toiminnan kehittämiseen liittyviä talousvaikutuksia ja karsintoja 2026 on havainnollistettu lautakunnalle oheismateriaalissa.

Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin palvelualue tukee kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä tarjoamalla asiakaslähtöisiä, matalan kynnyksen opisto-, kirjasto-, liikunta- ja nuorisopalveluita sekä seniorityötä. Nämä palvelut vahvistavat kunnan veto- ja pitovoimaa.

Vuoden 2026 painopisteet määräytyvät kunnan päivittyvän strategian ja hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman (2026–2029) mukaan. Tavoitteena on vahvistaa asukkaiden hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta sekä kehittää palveluiden tuloksellista yhteistyötä. Edistymisestä raportoidaan säännöllisesti kunnan johdolle ja lautakunnille.

Vapaa-aikapalvelut keskittyvät kaikenikäisten hyvinvoinnin edistämiseen: lasten ja nuorten kohtaamiseen, aikuisten liikkumisen tukemiseen ja ikäihmisten toimintakyvyn varmistamiseen. Tavoitteena on lisätä lasten ja nuorten vaikuttamismahdollisuuksia ja tukea sukupolvien välistä vuorovaikutusta.

Harrastamisen kustannusten hillitsemiseksi vakiinnutetaan Harrastamisen Mäntsälän malli yhteistyössä koulun kerhotoiminnan, paikallisten seurojen ja järjestöjen kanssa.

Nuorisotyön tavoitteena on, että perusnuorisotyö kehittyy toiminnallisesti monimuotoiseksi ja nuorisotyön ja koulun yhteistyö laajenee.

Nivelvaiheiden haasteisiin vastataan yhteistyössä toisen asteen koulutuksen, hyvinvointialueen ja työllisyyspalveluiden kanssa. Etsivä nuorisotyö ja starttivalmennus tukevat siirtymiä opinnoista työelämään.

Liikuntapalveluissa kehitetään matalan kynnyksen liikunta- ja elintapaneuvontaa yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Mäntsälän harrastamisen mallin kautta vahvistetaan lasten ja nuorten liikunnallista harrastamista. Eläkeläisten vesiliikuntaa pyritään lisäämään kasvavan kysynnän mukaan.

Liikunnallisen elämäntavan lakimuutos huomioidaan laajasti palvelualueella. Tavoitteena on edistää lasten ja nuorten liikkumista ja hyvinvointia yhteistyössä esi- ja perusopetuksen kanssa.

Kirjasto edistää lukutaitoa, digiosaamista, osallisuutta ja hyvinvointia tarjoamalla monipuolisia aineistoja ja palveluita turvallisessa tilassa. Kirjasto osallistuu tapahtumiin, tekee yhteistyötä kunnan toimijoiden ja kumppanikirjastojen kanssa sekä tukee kuntatason lukutaitohanketta.

Kirjaston tarveselvitys laaditaan vuoden 2026 aikana yhteistyössä teknisten ja elinvoimapalveluiden kanssa. Selvitys toimii pohjana hankesuunnittelulle ja palveluiden kehittämiseksi.

Kansalaisopisto tarjoaa monipuolisia kursseja lähi- ja verkko-opetuksena, huomioiden paikalliset sivistystarpeet. Vuonna 2026 suunnitellaan Kapos-koulutusta, josta saa opintopisteitä. Opetusta kehitetään hybridimallilla ja digitalisaatiota edistetään. Yhteistyötä kunnan muiden palveluiden kanssa vahvistetaan, ja opiskelijamäärän kasvattaminen on keskeinen tavoite.

Seniorityö vakiinnutetaan osaksi kunnan ennaltaehkäisevää vanhustyötä. Ikäihmisiä osallistetaan toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen, ja heitä ohjataan sopivien palveluiden pariin.

Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman toteutumisen seuranta ja yhteistyön koordinointi ovat hyvinvointipalveluiden keskeisiä tehtäviä.

Kunnan osallisuusmalli luodaan yhteistyössä asukkaiden ja työntekijöiden kanssa. Mallissa määritellään tavoitteet, toimintatavat ja lupaukset kuntalaisille sekä yhteiset pelisäännöt työntekijöille.

Järjestöjen valtakunnalliset valtionavustusten leikkaukset vaikuttavat järjestöjen toimintamahdollisuuksiin. Kunnan avustusmäärärahoja lisätään, jotta järjestöt voivat jatkaa vaikuttavaa työtään.

Taiteen perusopetus keskitetään elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin tulosalueelle vuoden 2026 alusta. Musiikkiopiston ostopalvelujen siirto tehdään viimeistään käyttösuunnitelman hyväksymisen yhteydessä. Lisäksi selvitetään kunnan kulttuuripalvelujen kokonaisuuden ratkaisut yhdessä hallintopalveluiden kanssa.

Valmistelija	Hyvinvointipäällikkö Katja Elo, sähköposti katja.elo(@)mantsala.fi, controller Kristian Kuisma, sähköposti kristian.kuisma(@)mantsala.fi, kirjastopalvelujohtaja Anu Järvi, sähköposti anu.jarvi(@)mantsala.fi, kansalaisopiston rehtori Mia Pätsi, sähköposti mia.patsi(@)mantsala.fi, vapaa-aikapalvelun vastaava Matti Kokko, sähköposti matti.kokko(@)mantsala.fi
Esittelijä	Hyvinvointipäällikkö Elo Katja
Päätösehdotus	Hyvinvointilautakunta päättää hyväksyä elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin talousarvioesityksen 2026 ja taloussuunnitelman 2027-2029 sekä investoinnit vuodelle 2026. Lisäksi hyvinvointilautakunta hyväksyy liitteessä 2 olevat lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet 2026 ja liitteessä 3 olevan henkilöstösuunnitelman 2026.
Päätös	Liite 1. Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen talousarvioesitys 2026 ja taloussuunnitelma vuosille 2027-2029 / Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin tulosalue Liite 2. Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen strategiaa tukevat tavoitteet ja toimenpiteet vuodelle 2026 / Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin tulosalue Liite 3. Henkilöstösuunnitelma 2026 / Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin tulosalue